

KARIN PETERS

*Verloren
Liefde*

VERLOREN LIEFDE

Uitgeverij Zomer & Keuning

HOOFDSTUK 1

1927.

De liederen bij een begrafenis waren altijd droevig. Maar op deze natte wintermiddag, terwijl de wind om de kerk loeide en het in het gebouw koud en tochtig was, vond Henrike dat ze nog nooit zoiets droevigs had gehoord. Maar haar moeder zou het vast mooi hebben gevonden. Henrike slikte opkomende tranen weg en hield haar hoofd wat rechter. De mensen zouden op haar letten, ze zouden speuren naar tranen. Was ze zo'n ijskouwe als men altijd beweerde, of toonde ze verdriet.

Henrike klemde haar handen ineen en keek even opzij naar haar vader. Marcus de Meern zat naast zijn zwager. Zelfs op een dag als deze zaten de mannen apart van de vrouwen. Het kon Henrike niet schelen, ze hoefde van haar vader toch geen troost te verwachten. Haar moeder was lang ziekelijk geweest, op het laatst was ze een last voor hem geworden, wat hij dan ook niet naliet te zeggen. Zijn vrouw, de zachtaardige Line, bewoog zich als een schim door het huis, terwijl ze zich voortdurend schuldig voelde dat zij niet in staat was om iets bij te verdienen. Bijvoorbeeld door op het land te werken of te helpen bij de fruitpluk in de boomgaarden. En nu zou zij, Henrike, moeten zorgen dat ze wat geld binnenbracht. Ze was nu zeventien jaar, een leeftijd waarop anderen geld verdienden. Henrike had echter de laatste twee jaar voor haar moeder gezorgd. Line was lange tijd bedlegerig geweest.

Wel had Henrike soms bij boeren op het land gewerkt, aardappelen geraapt, bieten gedund. Maar dat bracht nauwelijks genoeg op voor droog brood, zoals haar vader beweerde. Het bracht in elk geval niet genoeg op voor de borrels die hij graag dronk.

Henrike was zo in gedachten verzonken dat ze niet eens merkte dat het kleine groepje ging staan. Een buurvrouw tikte haar op de schouder en haastig kwam ze overeind. Nu zou de goedkope kist naar de begraafplaats worden gebracht. Alleen de paar aanwezige mannen zouden de kist volgen. Zij werd geacht nu naar huis te gaan. Ze kon dan voor brood en koffie zorgen voor de enkelen die nog langskwamen. Toen de kist de kerk werd uitgedragen, nam ze echter een besluit.

Ze wrong zich langs een paar mensen, en liep achter haar vader en haar oom Gerard de kerk uit. Ze hield haar hoofd omhoog en keek

strak voor zich uit. Natuurlijk zou er geroddeld worden. Maar zij liet haar moeder deze tocht niet alleen maken.

‘Dat is toch niets voor zo’n jong meisje,’ zei de ene buurvrouw tegen de andere. Deze haalde de schouders op.

‘Henrike is zeventien jaar. Ze doet zo veel mogelijk wat ze zelf wil. Marcus zal zijn handen vol hebben aan haar.’

‘Ze zal nu wel een dienstje gaan zoeken,’ meende de ander te weten. ‘En dan zal Marcus haar nog missen.’ De twee vrouwen verwijsden zich langzaam.

Henrike liep pal achter haar vader. Ze liepen voorbij aan dat gedeelte van de begraafplaats waar marmeren stenen met inscripties stonden. Sommige graven waren zelfs versierd met stenen beelden. Gaandeweg werden de stenen eenvoudiger, tot ze bij het gedeelte kwamen waar slechts houten paaltjes stonden, voorzien van een nummer. Hier zou haar moeder worden begraven.

Toen ze zich rond het graf groepeerden, merkte haar vader pas dat ze naast hem stond. Hij wierp haar een boze blik toe, maar hij zag wel in dat hij hier geen woordenwisseling kon beginnen. Terwijl ze daar zo stonden, leek de wind nog aan te wakkeren. Droge takken ritselden en overgebleven herfstbladeren waaiden omhoog.

Het was een zeer korte plechtigheid. De dominee sprak een gebed uit, draaide zich toen om en begon aan de terugweg, met beide handen zijn hoed vasthoudend. De mensen liepen direct achter hem aan. Henrike zag de man met de spade, die zich afzijdig had gehouden, nu dichterbij komen.

‘Wat doe jij hier?’ mompelde Marcus tegen zijn dochter.

‘Ik was de enige die van haar hield,’ zei Henrike strak.

Marcus draaide zich abrupt om en liep weg, de anderen achterna. Zijn dochter wierp nog een laatste blik op de kist en volgde hem toen. Nog één keer keek ze om en zag dat de man met de spade zijn werk was begonnen.

Ze liep nu snel, passeerde enkele familieleden en burens. Ze moest zorgen dat er koffie was. Haar moeder zou hebben gewild dat alles in orde was. En haar moeder was degene voor wie ze dit deed. Met een stalen gezicht voorzag ze wat later iedereen van koffie en een broodje. Ze hoopte maar dat ze allemaal nu zo snel mogelijk weggingen.

Toen ze zelf ook even zat, vroeg een van de buurvrouwen: ‘En Henrike, wat ga jij nu doen? Nu je moeder er niet meer is, zul je

ineens tijd over hebben.’

Henrike wierp de vrouw een koele blik toe. ‘Ik heb er nog niet over nagedacht.’

‘Maar ik wel,’ reageerde haar vader, die in de buurt zat. ‘We zoeken voor Henrike een baantje in de stad. Door al dat werk dat ze hier deed en door de verzorging van Line is ze heel handig geworden.’

Henrike wierp haar vader een verbaasde blik toe. Dit was zo ongeveer het eerste compliment dat ze van hem kreeg. Ze begreep echter heel goed dat hij dit hanteerde als een soort verkooptruc.

‘Ik heb Paula gevraagd eens uit te kijken in Helmond.’

Dit was nieuw voor Henrike en ze keek vragend naar de zuster van haar moeder. Tante Paula maakte een gebaar van ‘het komt wel goed’.

Line had nooit veel contact gehad met haar zuster Paula. Henrike wist dat haar vader zijn schoonzuster niet erg mocht. Paula had hem enkele malen verweten dat hij zijn vrouw verwaarloosde, waarop Marcus had geantwoord dat het eerder andersom was. Sindsdien hadden die twee een hekel aan elkaar.

Maar nu had hij zijn schoonzuster dus nodig. Ondanks het verdriet om haar moeder kwam er een klein sprankje hoop in Henrikes hart. Een dienstje in de stad was in elk geval beter dan hier blijven en de nukken van haar vader verdragen.

Later, toen iedereen weg was behalve tante Paula, die haar hielp bij de afwas, zei deze: ‘Ik zal proberen een familie te vinden die wat moderner is. Waar ze bijvoorbeeld een stofzuiger hebben.’

Henrike had wel van een dergelijk apparaat gehoord, maar er nooit een gezien. Ze wist wel dat het een enorme vooruitgang was als je niet meer op je knieën de vloer hoefde schoon te maken.

‘Het is ook belangrijk dat ze een beetje aardig zijn,’ aarzelde ze. ‘Natuurlijk. Ik heb al een familie op het oog met een paar opgroeiende kinderen. Dat is weleens goed voor je. Je bent veel te jong om te leven zoals je nu doet.’

Paula wierp een blik op Marcus. Hoe had haar zuster hem kunnen kiezen? Deze saaie vreugdeloze man, die het huis vulde met knorrige afkeuring bij elke vrolijke opwelling die zijn vrouw of enig kind liet zien. Voor Line was het nu te laat, maar voor Henrike hopelijk nog niet. Hoewel deze nu, op haar zeventiende, natuurlijk wel gro-tendeels gevormd was.

Het meisje had een hardheid in zich die Paula niet prettig vond. Neem nu vandaag, op de begrafenis van haar moeder. Ze had geen traan gelaten. Maar misschien waren haar warmere gevoelens alleen maar onderdrukt door het omgaan met een man als Marcus. Daar hoopte Paula dan maar op.

De volgende dag kwam er weinig uit Henrikes handen. Het leek of er ineens niets meer te doen was. Natuurlijk kon ze het beddengoed luchten, dat was gebruikelijk als er iemand was overleden. Maar het weer was even druilerig als de vorige dag, dus alles zou vochtig worden. Haar vader was weer gaan werken, hij was knecht op een boerderij in de buurt. Henrike hoopte maar dat ze snel iets zou horen van tante Paula. Hier in dit huis maakte de herinnering aan haar moeder haar somber.

Terwijl ze voor het raam stond, zag ze de bakker aankomen. Ze kende Bart, hij reed iedere dag alle huizen langs met de grote broodmand voor op zijn fiets. Bart was enkele jaren ouder dan zichzelf en werkte samen met zijn vader in de bakkerij. Ze liep naar de deur en opende deze.

‘Ik heb niets nodig. Ik heb nog wat broodjes over van gisteren,’ zei ze.

‘Dat begrijp ik. Hoe is het met je?’

Deze vraag verwonderde haar niet. Bart was altijd vol belangstelling. Bijzonder voor zo’n jongeman, had haar moeder weleens opgemerkt.

‘Het gaat wel,’ zei ze een beetje verlegen.

‘Moeilijk zeker, zo zonder je moeder?’

Henrike knikte kort, slikte heftig de opkomende tranen weg. Nee, ze zou zich niet laten gaan in het bijzijn van Bart Vermeent. Bart rommelde intussen in zijn mand en gaf haar een klein krentenbrood. ‘Hier, dat hebben we over.’ Hij duwde het in haar hand en voor ze kon protesteren, fietste hij weg. Nu schoten haar toch de tranen in de ogen. Ze draaide zich haastig om en ging naar binnen. Ze wist dat veel mensen Bart te zachtaardig vonden, voor een jongen. Hij was in elk geval heel anders dan de meesten.

Als ze alleen al dacht aan haar vader met zijn onveranderlijk slecht humeur. Stel dat haar moeder zo’n soort man had gehad als Bart, dan zou haar leven waarschijnlijk gelukkiger zijn verlopen. Ineens kwam er een gedachte bij haar op. Stel nu eens dat Bart haar aardig vond,

of meer dan dat, zou ze daar dan op ingaan?

Bart was enig zoon, hij kwam in de zaak. Haar leven zou heel wat minder armoedig verlopen als tot nu toe het geval was geweest. Ach, ze moest zich niets in haar hoofd halen. Bart was tegen iedereen vriendelijk. Ze wilde in elk geval eerst naar de stad. Wat verder kijken dan dit dorp in de Peel. Iedereen kende elkaar hier, men wist alles van elkaar of dacht dat te weten. En dat beviel Henrike helemaal niet.

Toen haar vader die avond thuiskwam, had ze het eten klaar. Hij waste zijn handen onder de pomp in de kleine keuken en ging zonder commentaar aan tafel zitten. Ook tijdens het eten zei hij geen woord. Henrike had hem evenmin iets te vertellen, hoewel de stilte haar benauwde. Pas toen ze hem die avond bij zijn koffie een snee krentenbrood gaf, zei hij zijn eerste woorden. 'Hoe kom je daaraan?'

'Van Bart Vermeent gekregen,' antwoordde ze kortaf. Marcus keek haar van onder zijn borstelige wenkbrauwen aan.

'En wat wilde hij daarvoor terug?'

'Niets.'

'Nou, dat komt dan nog wel. Ik zou maar oppassen. Aan de andere kant, je kunt slechter treffen.'

'Hij wilde alleen maar aardig zijn,' zei Henrike verontwaardigd.

'Neem nou maar van mij aan dat geen jongen aardig is voor een meisje zonder dat hij daar iets voor terugverlangt.'

Maar iets anders. Ik heb de indruk dat je vandaag niet veel hebt uitgevoerd. Als je vandaag of morgen naar de stad vertrekt, wil ik dat je het huis schoon achterlaat. En dat je de spullen van je moeder hebt uitgezocht. Neem wat je wilt hebben en gooi de rest weg. Veel bijzonders is er niet bij.'

Henrike dacht aan het armzalige beetje kleren van haar moeder. Haar trouwring en een smal gouden kettinkje, een oud bijbeltje en een paar kammen waarmee ze haar haren opstak.

'Wil je zelf niets bewaren?' vroeg ze.

'Wat zou ik ermee moeten doen?'

'Als herinnering,' probeerde ze.

'Ik heb herinneringen genoeg in mijn hoofd zitten. Vooral aan de laatste beroerde jaren. Maar mocht er nog iets zijn van een sieraad, iets wat waarde heeft, dan wil ik dat natuurlijk houden.'

'Waarom?' vroeg ze.

'Wel, je weet maar nooit. Ik ben pas vierenveertig jaar, dat is nog

niet oud. Er kan een andere vrouw in mijn leven komen.'

Ze bleef hem strak aankijken en uiteindelijk sloeg hij zijn ogen neer voor die directe blik.

'Moeder is gisteren pas begraven. Hoe kun je nu al aan een andere vrouw denken.'

Hij haalde zijn schouders op. 'Een man alleen is niks. Maar goed, dat zijn jouw zaken niet.'

Henrike trok zich al snel terug in de kleine kamer op zolder. Of eigenlijk was het niet meer dan een afgesloten hoekje, maar het was het enige plekje dat van haar was. Ze dacht aan de woorden van haar vader. Een andere vrouw, hoe haalde hij het in zijn hoofd. Waarschijnlijk was die gedachte al in hem opgekomen toen haar moeder nog leefde. Ze vroeg zich af of hij ooit van zijn vrouw had gehouden. En als dit niet zo was, waarom was hij dan met Line getrouwd? Als ze de moed kon opbrengen, zou ze hem dat een keer vragen.

De volgende dagen werkte Henrike hard. Ze maakte het hele huis schoon en legde de kleren van haar moeder in een doos. Er was nauwelijks iets bij wat de moeite waard was. Line had het laatste jaar veel tijd op bed doorgebracht. Henrike kon zich niet herinneren dat ze ooit iets nieuws had gekocht. Ze vond ook het smalle gouden kettinkje, waaraan een hanger met bloedkoraal. Ze hield dit apart en gaf haar vader alleen de trouwring.

'Er moet nog iets zijn,' zei hij, haar achterdochtig aankijkend.

'Ik heb niets gevonden,' antwoordde ze kalm.

'Ze had zo'n ding van haar moeder. Van goud.'

'Ik zal nog weleens goed zoeken,' antwoordde ze om ervan af te zijn.

Het kettinkje bewaarde ze achter een losse plank op zolder, evenals de bijbel.

Een week later kwam tante Paula onverwacht. Ze was met de trein gekomen en vanaf het station met een taxi. Haar hartelijke: 'Zo kind, red je 't een beetje?' maakte dat Henrike zich haastig omdraaide.

Paula deed of ze 't niet zag, zei hoe netjes alles eruitzag en dat Marcus haar zeker zou missen. Ja, want ze had een betrekking voor haar geregeld in een doktersgezin. Ze kon volgende week al beginnen. Ze zou daar intern zijn, maar op haar vrije zondag, eens in de

veertien dagen, was ze natuurlijk welkom bij tante Paula en oom Gerard.

De verdiensten zouden twintig gulden per maand bedragen. Henrike knikte maar wat. Ze vond alles best, ze had nooit geld van zichzelf gehad. Toen Marcus die avond thuiskwam en zo met zijn bemodderde klompen de keuken binnenstapte, reageerde Paula verontwaardigd: 'Hé, kijk eens wat je doet.'

'Daar is zij toch voor,' maakte hij een gebaar naar zijn dochter.

'Nou, dat heeft zijn langste tijd geduurd,' antwoordde Paula met een zeker leedvermaak. 'Ik heb werk voor haar gevonden.'

'Zo. En hoeveel gaat ze verdienen?'

Toen Paula het bedrag noemde, snoof hij. 'Een schijntje.' Hij wendde zich tot Henrike. 'Wat ga je met dat geld doen? Ik neem aan dat je ervoor zorgt dat je ouwe vader ook iets krijgt.'

'Ik denk er niet aan. Kortgeleden zei je dat je niet oud was, weet je nog?'

Marcus keerde zich nu naar zijn schoonzuster. 'Hoor je hoe egoïstisch ze is? Ze heeft de gouden ketting van haar moeder ook al ingepikt.'

'Line had geen gouden ketting,' weerlegde Paula.

'Hij bedoelt die met die bloedkoraal,' mengde Henrike zich erin.

Paula keek haar aan en waarschijnlijk zag ze iets in Henrikes blik wat haar deed zeggen: 'Dat kettinkje heb ik. En denk maar niet dat jij het krijgt, Marcus. Het was van onze moeder.' Het was te horen dat hierover geen verdere discussie mogelijk was.

'Inhalige wijven,' mompelde Marcus.

Paula vertrok die avond weer en de volgende dag begon Henrike alles te verzamelen wat ze wilde meenemen. Ze was daar gauw mee klaar. Kleren had ze maar heel weinig. Paula had haar verteld dat ze een uniform zou dragen.

De dag voordat ze zou vertrekken, schoot haar ineens te binnen dat ze Bart Vermeent wilde inlichten. Toen hij die morgen met brood kwam, vroeg ze hem even binnen te komen. Ze keek in zijn vriendelijke bruine ogen en bedacht ineens dat hij de enige was, die ze zou missen.

'Morgen vertrek ik naar de stad,' zei ze plompverloren.

'Voorgoed?' Ze hoorde de verschrikte klank in zijn stem.

'Ik ga in een dienstje en heb maar om de week vrij. Ik zal hier vast

niet vaak terugkomen. Voor wie zou ik dat moeten doen?’

‘Voor mij,’ zei hij prompt.

‘Nou, Bart,’ begon ze.

Hij hief zijn hand omhoog. ‘Ik wilde je vragen of jij... Wel, ik zie je graag, dat moet je toch weten... Maar ik heb gewacht vanwege de ziekte en de dood van je moeder. Het is nog zo kortgeleden, maar we zouden toch...’

Henrike had een kleur gekregen. ‘Ik moet geld verdienen,’ zei ze schouderophalend. ‘Als je eerder was gekomen, zou dat niet veel aan de zaak hebben veranderd. Ik kan niet trouwen zolang ik geen geld heb gespaard.’

‘Ik ben niet arm,’ zei Bart met een zekere trots.

‘Meisjes moeten sparen voor hun uitzet,’ zei ze kortaf.

‘We kunnen toch iets afspreken,’ pleitte hij.

‘Laten we dat niet doen. Als ik hier een keer terugkom... dan zullen we wel verder zien.’

‘Je zult mij vergeten,’ zuchtte Bart.

Een van haar zeldzame glimlachjes gleed om haar mond. ‘Dat denk ik toch niet, Bart. Jij bent de enige hier die ik aardig vind.’

‘Mag ik je een kus geven?’ vroeg hij. Ze ging wat dichterbij hem toe en hij legde een hand op haar schouder en kustte haar licht op de mond.

‘Je ruikt naar krentenbrood,’ plaagde ze.

‘Romantisch ben jij,’ mopperde hij.

Ze was plotseling ernstig. ‘Nee, ik ben niet romantisch. En Bart, lief ben ik ook niet.’

‘Mag ik dat zelf beoordelen?’ Hij streelde even haar wang en stapte toen weer op zijn fiets. In de deuropening keek ze hem na. Nee, ze was niet lief, integendeel. Ze was woedend dat het leven haar tot nu toe zo weinig goeds had gebracht. En ze was van plan er alles aan te doen om dat te veranderen.

De volgende dag zou ze met de trein vertrekken. Ze stond tegelijk met Marcus op en maakte voor de laatste keer zijn ontbijt klaar. Hij kauwde bedachtzaam en zei nauwelijks iets. Henrike kreeg maar met moeite een paar hapjes binnen. Ze was onrustig om alles wat haar te wachten stond.

Toen haar vader opstond, deed zij hetzelfde en even stonden ze tegenover elkaar.

‘Heb je alles?’ vroeg hij. Ze knikte. ‘Nou, dan wens ik je een goede reis. Ik hoop dat alles daar naar wens is.’

Hij bewoog zijn hand en even dacht Henrike dat hij haar zou aanraken, maar hij schonk zich nog een kop thee in en dronk dit achter elkaar leeg. ‘Wel, het beste dan maar. Kom nog eens langs.’ Hij knikte haar toe en verliet de keuken.

Ze hoorde zijn klompen op het straatje en even later op de weg. Ze had hem gevraagd zijn fiets deze morgen te laten staan, zodat zij naar het station kon fietsen. Het viel haar mee dat hij daaraan dacht. Ze bleef nog even roerloos staan en begon toen de ontbijtboel op te ruimen. Vanavond zou haar vader voor zichzelf moeten zorgen. Voor het eerst in zijn leven. Het zou hem niet meevallen, hij kon nauwelijks koffiezetten. Maar dat was haar zorg niet meer.

Wat later zette Henrike de fiets, zoals afgesproken, voor het station. Er stonden nog twee vrouwen te wachten. Ze kende hen wel. De ene had een dochter in de stad waar ze eens per week een dag ging helpen. De andere was de vrouw van de onderwijzer, het was bekend dat zij regelmatig in de stad ging winkelen. Zij was ook degene die een praatje begon.

‘Zo Henrike, hoe is het met je? Kun je ’t een beetje aan zonder je moeder?’

‘Er is nu minder te doen dan toen zij er nog was,’ begreep Henrike haar met opzet verkeerd.

‘Dat begrijp ik. Ik bedoel eigenlijk, je bent nog veel te jong om zonder moeder te zijn. Line was dan wel ziek, maar je kon met haar praten, ze kon je raad geven.’

Henrike antwoordde niet. Over dergelijke zaken wilde ze niet met een betrekkelijk vreemde praten. De vrouw voelde zich duidelijk ongemakkelijk door Henrikes afwerende houding.

Het was niet druk in de trein, en geen van beide vrouwen kwam, tot haar opluchting, naast haar zitten.

Henrike zocht een plaatsje bij het raam en tuurde naar buiten. Het zou zeker een tijdje duren voor ze deze omgeving weer terugzag. Het deed haar echter weinig. Vriendinnen had ze niet, daar was nooit tijd voor geweest. Toen ze nog op school zat, moest ze altijd zo snel mogelijk naar huis om haar moeder te helpen. Nee, ze zou haar dorp niet missen, daar was ze zeker van.

Zoals afgesproken ging ze eerst naar tante Paula. Het was nog een flink eind lopen vanaf het station en haar rieten koffer begon steeds

meer te wegen.

Haar tante woonde in een straat met allemaal eendere huizen, waarvan het spionnetje aan de voordeur op de straat uitkeek. Er was er ook een aan het raam bevestigd en daarom werd de deur waarschijnlijk al geopend, voordat ze had aangebeld.

De ontvangst was hartelijk. Ze kreeg koffie en enkele boterhammen, en daarna liet tante Paula haar het kamertje zien waar ze zou overnachten.

Er stond een bed met een witte spreij, een kast en een houten wastafel met een wasstel. 'Het is hier mooier dan thuis,' zei Henrike, denkend aan haar zolderkamer.

Vriendelijk zei tante: 'Je bent hier altijd welkom. Op zondag, of als je 's avonds een poosje vrij bent.'

'Ik zal vast eens langskomen. Vindt oom Gerard dat ook goed?'

'O, ja. Je zult hem vandaag wel zien. Hij vindt je in feite te jong om te gaan werken. Je zult toch veel alleen zijn. Ik bedoel, dergelijke families zien dienstmeisjes niet eens staan. Daar zul je aan moeten wennen.'

'Ik was thuis ook alleen. Mijn vader zag me ook niet staan,' zei ze kortaf.

Tante Paula gaf niet direct antwoord. Henrike had gelijk. En doordat ze thuis altijd alles had moeten doen, was er nauwelijks gelegenheid geweest om met mensen van haar eigen leeftijd om te gaan. Wat dat aanging, wist ze weinig van het leven af. Ook niet van de gevaren die meisjes bedreigden. Ineens voelde Paula zich zenuwachtig worden. Was Henrike wel op de hoogte van de zaken die een meisje van haar leeftijd toch moest weten?

Zou Line er ooit toe gekomen zijn om met haar te praten? Paula wierp een besluiteloze blik op haar nichtje. Ze had zeker een aardig gezichtje met haar opvallend grijze ogen en donkere wimpers. Het bijna zwarte haar krulde enigszins. Ja, ze was een aardig ding en dat zou jongens vast niet ontgaan. Maar ze kon Henrike toch moeilijk vragen of ze wist van de risico's. Of ze wel wist wanneer ze 'nee' moest zeggen.

Tegen de avond kwam oom Gerard thuis. Hij was een grote joviale man die graag grapjes maakte. Het was zo'n enorm verschil met haar vader, dat Henrike af en toe met verbazing naar hem keek. Hij betrok haar voortdurend in het gesprek en vertelde haar over de familie waar ze zou gaan werken.

‘De dokter is wel aardig, maar zijn vrouw heeft het hoog in de bol. Onder ons gezegd, zij is gewoon “Rina van de koster”. Ze heeft geboft dat die jongen indertijd zijn oog op haar liet vallen. Frederik Schildhof studeerde toen al en Rina heeft waarschijnlijk gedacht: vasthouden die handel.’

‘Gerard,’ waarschuwde Paula.

‘Nou, Henrike weet vast wel wat ik bedoel. Ja, meisje, voor haar is het goed afgelopen. Maar zoiets kan ook misgaan en dan is het meisje de dupe.’

Henrike knikte maar wat. Paula dacht bij zichzelf dat haar nichtje nu toch, zij het op een wat onhandige manier, voorlichting kreeg.

Henrike wist overigens heel goed wat haar oom Gerard bedoelde. In het dorp was het ook voorgekomen dat een meisje plotseling ‘moest’ trouwen. Ze wist nog dat zij de eerste keer toen zij dat had gehoord, had gevraagd ‘van wie dat moest?’ Haar vader had een van zijn schaarse lachjes laten horen. Haar moeder had haar een en ander proberen duidelijk te maken. Ze had eraan toegevoegd: ‘Houd je verstand bij elkaar, zolang je niet getrouwd bent.’

‘Maar goed, Rina heet nu Marina,’ ging haar oom verder. ‘Ze ziet gewone mensen niet meer staan. Ze hebben twee kinderen, zoals dat bij rijkelui vaak gaat. Het meisje is van jouw leeftijd, de jongen enkele jaren ouder. Ze studeren allebei. Ik denk niet dat je veel met hen te maken zult krijgen. Zo, nu weet je een en ander. Maar jij, heb jij niemand achtergelaten in het dorp?’

Henrike dacht even vluchtig aan Bart, maar schudde toen het hoofd. ‘Mijn vader zal me niet missen,’ zei ze.

‘Nou, dat weet ik zo net nog niet. Maar wat anders, wat zou je denken van een spelletje domino?’

Henrike keek hem aan of hij plotseling in een vreemde taal begon te praten.

‘Je kent dat toch wel?’ informeerde oom Gerard verbaasd.

Ze haalde haar schouders op.

‘Nou, het is snel genoeg geleerd,’ meende hij. Even later zaten ze met z’n drieën aan tafel. Het verwonderde Henrike dat beide mensen zo veel plezier beleefden aan het spelletje. Waarom hadden ze zoiets thuis nooit gedaan? Maar het idee dat haar vader aan tafel zou zitten met dominostenen was absurd.

‘We deden vroeger thuis vaak spelletjes. Line was er dol op,’ zei Paula.

Henrike ging er niet op in. Ze ging steeds meer inzien dat haar moeder na haar huwelijk geen eigen leven meer had gehad. En ze dacht bij zichzelf dat háár zoiets niet zou overkomen. Zij zou goed uitkijken voor ze zich aan een man bond. En ze zou haar verstand erbij houden.

HOOFDSTUK 2

De volgende morgen ging tante Paula een eindweegs met haar mee. Zij was ook degene die had gezorgd voor twee keurige blauwe jurken met witte schorten en mutsjes. Henrike had iets gemompeld over betaling, als ze eenmaal haar eerste geld had ontvangen, maar tante Paula had er niets van willen weten.

‘Denk maar dat ik je moeder een beetje vervang,’ zei ze vriendelijk.

‘Bedankt,’ zei Henrike kortaf. Ze had nooit geleerd zich te uiten, niet bij blijdschap en niet bij verdriet.

‘Je hoeft me niet helemaal te brengen,’ zei ze.

Paula hield haar pas in. ‘Goed, dan ga ik nu terug. Denk eraan dat je bij ons altijd welkom bent.’

‘Bedankt,’ zei Henrike voor de tweede keer. Ze keek tante Paula even na met het onbehaaglijke gevoel dat ze ergens tekort was geschoten.

Even later stond ze voor het deftige herenhuis, waar een stenen trap naar de voordeur leidde. De koperen leuning glom in het vage winterse zonlicht.

Henrike haalde diep adem, liep de trap op, zette haar koffertje naast zich neer en belde aan. De deur werd bijna meteen geopend en ze stond oog in oog met een jongeman. Het ging door Henrike heen dat ze nog nooit zo’n knappe jongen had gezien, maar ze realiseerde zich tegelijkertijd dat dit ook door zijn kleding kwam. In het dorp had ze nooit iemand zo keurig in het pak gezien. ‘Wel?’ vroeg de jongen.

‘Ik kom hier werken,’ zei Henrike, haar koffer in de hand nemend.

‘Je meent het. Nou, je lijkt me een verbetering na Dina. Kom binnen.’ Hij opende de deur wijder. Henrike liep achter de jongen aan de brede gang in tot er aan het eind een deur werd geopend. Er stond een dame op de drempel. ‘Rina van de koster’ schoot het door Henrike heen.

‘August, wat moet dit,’ klonk het scherp.

‘Moeder, ik vond deze jongedame op de stoep en kon haar niet laten staan.’

‘Ga naar binnen, August, ik handel dit wel af.’

De jongen ging, na een knipoog naar Henrike. Deze deed of ze ’t niet zag.

Toch zei mevrouw: ‘Ik verwacht van je dat je niet te familiair zult omgaan met mijn kinderen.’

‘Dat was ik niet van plan, mevrouw,’ antwoordde Henrike met nadruk op ‘ik’.

Mevrouw keek haar even doordringend aan en ging haar toen voor naar de keuken. Daar stelde ze haar voor aan een wat oudere vrouw, gekleed in een zwarte jurk met een wit kraagje.

‘We hebben verder nog Gerry, maar die komt voor het zware werk. Vandaag is ze er niet, wel, Marga?’

De vrouw schudde het hoofd.

‘Nu, Marga zal je alles wel duidelijk maken. Als je wat te vragen hebt, doe je dat aan haar.’ Waarop mevrouw uit de keuken verdween.

De ander leek nu wat te ontgooien. ‘Je mag Marga zeggen,’ zei ze niet onvriendelijk. ‘Maar dat betekent niet dat je niet moet doen wat ik zeg. Je begint vandaag boven.’

Het werd een lange vermoeiende dag voor Henrike. Ze genoot echter van alle mooie spullen om zich heen en had er plezier in een en ander schoon te maken. Ze kwam August nog een keer tegen toen ze met een mand wasgoed de trap afdaalde.

Hij ging wat opzij, maar niet voldoende, zodat hun lichamen elkaar raakten.

Henrike kreeg een kleur toen ze de blik zag in zijn helblauwe ogen.

‘Je bent een mooie meid,’ zei hij, en liep fluitend verder toen hij beneden een deur hoorde opengaan. Henrikes gezicht was warm en ze hoopte maar dat het meisje dat in de gang was verschenen, haar kleur niet zou zien.

Het meisje bleef wachten en stak haar hand uit toen Henrike beneden was.

‘Ik ben Cynthia, de zus van de jongen die je zojuist passeerde. Ik moet je waarschuwen. Wat hij ook zegt, neem hem vooral niet serieus.’

Henrike fronste haar wenkbrauwen. Het meisje kon onmogelijk

hebben gehoord wat haar broer zei. Dus wat was haar waarschuwing waard? De jongeman had gekeken alsof hij meende wat hij zei.

‘Jij bent zeker het nieuwe dienstmeisje?’ vroeg Cynthia, bevreemd dat Henrike nog steeds zweeg.

‘Ja. Ik ben Henrike de Meern.’ Ze liep de ander voorbij de keuken in, waar Marga bezig was met vlees braden. Henrike liep door naar het washok waar een enorme houten wasmachine stond. Ze hoefde hier niet op de hand te wassen en zelfs niet te spoelen. Henrike vond dit een even groot wonder als de stofzuiger, waarvan Marga haar de werking had uitgelegd.

Die avond at ze samen met Marga in de keuken, maar pas nadat de familie had gegeten. Marga had haar gewezen hoe ze de tafel moest dekken, zodat ze dit de volgende keer alleen kon.

Ze had nu ook de dokter ontmoet, die haar niet meer dan een vluchtige blik had geschonken en toen aan zijn vrouw had gevraagd: ‘Wie is dat?’

Bijna had Henrike eruit geflapt dat ze zelf kon praten, maar ze had zich bijtijds ingehouden. Ze trok voor zichzelf de conclusie dat August de enige was die ze hier in huis aardig vond.

Marga bracht haar die avond naar een zolderkamertje met alleen een dakraam. Er stond een ijzeren ledikant, een tafel met een wasstel en een kast. De vloer was van planken. Het was er koud en Henrike huiverde onwillekeurig.

‘Er is hier geen kachel,’ zei Marga. ‘Ik heb de lampetkan voor deze keer gevuld, maar voortaan moet je dat zelf doen in de keuken.’

Henrike wilde zeggen dat er in de slaapkamers een verdieping lager ook stromend water was, maar ze hield het voor zich. Daar zou ze natuurlijk die kan niet mogen vullen. Ze nam zich echter meteen voor dit af en toe stiekem wel te doen. Iedere keer twee trappen af voor een kan water! Of ze hier nog niet genoeg moest lopen.

Toen Marga weg was, kleepte ze zich snel uit. Ze was moe van de ongewoon lange dag. Eenmaal in bed bedacht ze hoe jammer het was dat ze haar moeder niets meer van haar belevenissen kon vertellen.

Maar tante Paula zou vast ook haar verhalen willen horen. Even dacht ze ook aan Bart Vermeent, maar voor dat beeld verscheen een ander gezicht met plagende blauwe ogen.

Henrike had voor ze naar bed ging in de verweerde spiegel gekeken. ‘Je bent een mooie meid,’ had hij gezegd. Niemand had dat ooit tegen haar gezegd. Ach, ze moest zich niets in haar hoofd halen. Hij

was een student en bovendien een rijkeluiszoon. En zij was slechts het dienstmeisje. Iemand die zijn vader zo weinig de moeite waard vond, dat hij haar niet eens een hand gaf. Maar zelf was hij ook getrouwd met 'Rina van de koster'. Het gebeurde een enkele keer, dat mensen van totaal verschillende afkomst verliefd op elkaar werden. Soms trouwde zo'n stel dan toch met elkaar tegen alle waarschuwingen in. En zij, Henrike, was in elk geval van plan meer van haar leven te maken dan haar moeder had gedaan.

Henrike was al snel aan haar nieuwe leven gewend. Behalve 's avonds een paar uur, had ze nauwelijks vrije tijd. Ze wist al gauw dat ze dit werk niet haar hele leven wilde blijven doen. Steeds maar bevelen van anderen opvolgen, dat stond haar helemaal niet aan. Als ze zag hoeveel vrijheid August en Cynthia hadden, dan was ze soms jaloers. Vooral August had er een handje van haar voor hem te laten lopen. 'Henrike, poets mijn schoenen even. Henrike, zet die knoop aan mijn jas, wil je. En liefst direct.' Hoewel haar hart in haar keel bonsde als ze hem zag, zijn bevelen irriteerden haar wel. Toen hij op een middag thuiskwam, slingerde hij zijn tas op een stoel, om even later van boven te roepen: 'Henrike, breng mijn tas even.'

Ze stond onder aan de trap en keek omhoog. 'Doe het zelf,' zei ze hartgrondig.

Op hetzelfde moment kwam mevrouw de gang in. 'Wat is er gaande?' vroeg ze, naar haar zoon kijkend.

'Hij zegt dat ik zijn tas boven moet brengen,' antwoordde Henrike kortaf.

'Nou en? Wat is het probleem, meisje?' Henrike keek de ander aan en moest onwillekeurig denken: Rina van de koster.

'Ik wist niet dat het de bedoeling was dat ik van hem ook elk bevel opvolg,' zei ze een tikje uitdagend.

Mevrouw leek even met de zaak verlegen en zei toen: 'Ik zou het deze keer toch maar wel doen.'

Henrikes hart bonsde van verontwaardiging. Langzaam liep ze de trap op, ze hoorde mevrouw beneden de deur sluiten. Ze smeet de tas voor Augusts voeten. 'Kom even in mijn kamer,' fluisterde hij. Zijn blauwe ogen keken haar smekend aan.

'Is dit weer een bevel?' vroeg ze nog steeds boos.

'Nee, dit is een verzoek, omdat ik je zo graag zie. Er is nooit een moment voor ons samen.'

Hij legde een hand op haar schouder en ze keek onzeker naar hem op.

‘Je hebt de mooiste ogen van de hele wereld,’ zei hij. Waarna hij haar vluchtig op de lippen kust en toen snel losliet. Er klonken vlugge voetstappen op de trap en een moment later stond Cynthia in de kamer.

‘Wat doet zij hier?’ vroeg ze verbaasd en achterdochtig.

‘Ze bracht mijn tas even boven. Bedankt, Henrike.’

De laatste begreep dat dit het sein was om te vertrekken. Op de trap sloeg ze een hand voor haar mond, alsof ze zijn kus wilde vasthouden. Zou hij haar werkelijk zo graag zien? Hij was zo’n keurige jongeman. Henrike was zo naïef te denken dat liegen en bedriegen in dergelijke, betere families niet voorkwam.

‘Wat wil je van haar?’ vroeg Cynthia intussen aan haar broer.

‘Ik wil niets van haar.’

‘Kom nou, ik ken je. Maar deze keer houd ik je niet de hand boven het hoofd, denk daaraan. Henrike is best aardig en ik wil niet dat je haar ongelukkig maakt.’

‘Maar dat wil ik toch evenmin, lieve zus. Eerder het tegendeel.’

Ze keek hem ongelovig aan en zei niets meer. Er waren al meer affaires geweest en ze vroeg zich af of ze Henrike moest waarschuwen. Maar dat ging haar toch te ver. Waarom verloren toch zo veel meisjes hun verstand als ze in de blauwe ogen van haar broer keken.

Na enkele weken wist Henrike precies op welke tijden August thuis was. Ze wist dat het verstandig zou zijn zich juist dan op de achtergrond te houden, maar ze deed het tegendeel. Ze was toevallig in de gang als hij thuiskwam of ze ging juist de trap op als hij naar beneden kwam. August stond altijd wel even bij haar stil, streelde snel haar wang of gaf haar een knipoog. En de verdere dag had Henrike het gevoel alsof ze vleugels had.

Op een zaterdagmorgen liep ze zijn kamer binnen en vond hem zittend op de rand van zijn bed, nog in zijn kamerjas.

‘Ik dacht... ik wist niet dat je hier was,’ stamelde ze.

‘O nee? Ik meende dat je voortdurend in de gaten hield of ik thuis was of niet.’

Ze kreeg een gloeiende kleur en wilde snel weggaan, maar hij maakte een gebaar van ‘kom naast me zitten’.

Ze deed wat hij vroeg, maar liet wel flink wat ruimte tussen hen.

‘Ik ben een beetje verliefd op je,’ bekende hij. ‘En jij?’

Ze zweeg, kon hem alleen maar ernstig aankijken. Hij raakte met zijn vinger het puntje van haar neus aan. ‘Ben jij weleens met een man naar bed geweest?’

Geschrokken deinsde ze achteruit. ‘Natuurlijk niet. Dat moet je alleen doen als je echt verliefd bent.’

Hij stond plotseling op. ‘Ik ga me aankleden. Het is misschien beter als je even iets anders gaat doen. Of vind je ’t wel leuk om een blote man te zien.’

Ze vluchtte haast zijn kamer uit, de slaapkamer van meneer en mevrouw in. Daar gooide ze de ramen open en begon het bed af te halen. Haar handen beefden. Ze wist heel goed wat hij van haar wilde. En ze wist ook dat ze hem diende te weigeren. Maar hij had gezegd dat hij verliefd op haar was. En als hij echt aandrong, was ze er niet zeker van of ze toch niet zou toegeven. Want stel dat hij zo verliefd op haar werd dat hij haar niet meer kwijt wilde. Mocht ze een keer overstag gaan, dan kon ze hem zeggen dat alle volgende keren tot na een huwelijk werden uitgesteld. Het leek een beetje op chantage, maar ze hield nog steeds vast aan haar voornemen een goed leven voor zichzelf te creëren. Daarnaast was ze verliefd op August. Even dacht ze weer aan dat meisje uit haar dorp, dat indertijd ‘moest’ trouwen. ‘Dat zal vast niet van de eerste keer zijn,’ werd er toen gezegd. Ze had vaker gehoord dat je van een eerste keer samenzijn met een man niet in verwachting kon raken.

Terwijl al deze gedachten door haar hoofd gingen, deed Henrike automatisch haar werk. Op een keer kwam ze de hal binnen, volkomen toevallig op hetzelfde moment als August. Ze glimlachte en bleef hem even aankijken. August verwonderde zich over die blik in haar ogen. Ze was helemaal ondersteboven van hem, hij was er zeker van. Maar ook meende hij even iets van berekening in die grijze ogen te zien. Het was maar een glimp geweest, maar toch bleef August zich afvragen wat dit te betekenen had. Toen vergat hij het en riep even later waar zijn tennisracket was. Natuurlijk wist Henrike dat te vinden. Hij bedankte haar uitvoerig, kuste haar op de wang en ving weer de blik in haar ogen. Ja, ze was echt verliefd en het zou hem vast niet veel moeite kosten haar voor zich te winnen.

Er waren momenten dat hij niets liever wilde dan dat, vooral omdat ze soms iets ongenaakbaars over zich had. Hij vroeg zich dan nieuwsgierig af of hij ervoor kon zorgen dat ze al haar reserves liet

varen. Hij had zelfvertrouwen genoeg om te denken dat hij haar zover kon krijgen dat ze, bij wijze van spreken, uit zijn hand at.

Een paar dagen later had Henrike een zondag vrij. Ze besloot naar haar tante Paula te gaan.

Ze was er die morgen al om tien uur. Haar tante en oom waren blij haar te zien. Het was een dag waarop de zon volop scheen en het rook een beetje naar het voorjaar. Tante Paula had een zitje in het piepkleine tuintje achter het huis: enkele stoelen, een houten bank en een tafeltje waarop een mandje met bloeiende hyacinten stond.

‘Ik ben altijd zo blij als de winter voorbij is,’ zei tante Paula.

Oom Gerard, pijprokend en zittend in een van de stoelen, zag er zeer tevreden uit. ‘Heb jij eigenlijk wel gemerkt dat het winter was?’ vroeg hij aan Henrike.

‘O, zeker. Iedere morgen in februari was het water in mijn lampetkan voorzien van een dun laagje ijs. Op mijn deken zat rijp, zoals je ’s morgens soms op het land ziet.

‘Kind toch. Ze zijn daar toch wel goed voor je?’

‘Nou, ik krijg voldoende te eten en ik heb een dak boven mijn hoofd. Ik kan vrij zelfstandig mijn werk doen. Maar echt zien doen ze mij alleen als er iets verkeerd gaat. Als ik bijvoorbeeld de soep opschep en er valt een druppel op meneers pantalon. Dat is gelukkig maar één keer gebeurd en het kwam doordat hij zelf een zet tegen mijn arm gaf. Maar ik was natuurlijk degene die zich moest verontschuldigen.’

Het klonk cynisch en tante Paula keek haar opmerkzaam aan. ‘Ik had gehoopt dat je daar een beetje gelukkiger zou zijn dan thuis.’

‘Gelukkig?’ Henrike herhaalde het woord of het nieuw voor haar was. ‘Nou, in sommige opzichten heb ik het wel naar mijn zin.’

Paula vond dat ze hiermee tevreden moest zijn. Misschien was Henrike wel niet in staat tot echte gevoelens van geluk, bedacht ze. Ze was te snel volwassen geworden, eigenlijk was ze nooit kind geweest.

Toen Gerard een eind was gaan fietsen, vroeg Henrike onverhoeds: ‘Vind je ’t niet jammer dat jullie geen kinderen hebben?’

Paula beet op haar lip. ‘Jammer, dat is wel wat zwak uitgedrukt. Ik heb daar veel verdriet van gehad. Gelukkig heeft het ons huwelijk nooit in gevaar gebracht.’

Henrike zweeg een tijdje, ze wist niet goed hoe ze haar volgende

vraag moest inkleden. ‘Ik hoop dat ik later wél kinderen krijg,’ zei ze eindelijk bedachtzaam.

‘Er is geen enkele reden om aan te nemen dat dat niet het geval zal zijn,’ zei tante Paula vriendelijk.

‘Ik heb weleens gehoord dat je eerst toch een poosje getrouwd moet zijn,’ ging Henrike verder.

De ander keek haar met gefronste wenkbrauwen aan. ‘Er zijn meisjes die zwanger worden als ze slechts één keer met een man samenzijn.’

Henrike staaarde een tijdje voor zich uit. Dit was niet wat ze wilde horen. Maar ze had het gevoel dat het beter was hier niet verder op door te gaan.

Tante Paula zou argwaan kunnen krijgen. Dus praatte ze wat over haar werk en kwam als vanzelf bij Cynthia en August terecht.

‘Zijn ze aardig?’ vroeg Paula.

Henrike voelde een gloeiende kleur naar haar gezicht stijgen.

‘Nou ik spreek hen niet zo veel. Maar August is...’ Alleen al het noemen van zijn naam bracht haar in verwarring. Natuurlijk kon ze dat niet voor tante Paula verbergen.

‘Je haalt je toch niets in je hoofd, wel?’ vroeg deze, haar scherp aankijkend.

‘Wat zou ik mij in mijn hoofd moeten halen?’ vroeg Henrike.

‘Dat die jongen meer dan gewone belangstelling voor je heeft.’

Henrike antwoordde eerst niet. Waarom ging tante ervan uit dat zoiets onmogelijk was? Ze had de mooiste ogen van de wereld, had hij gezegd. En dat was niet het enige.

‘Hij is verliefd op me,’ flapte ze eruit.

Tante schoot overeind alsof er een veer uit haar stoel sprong. ‘Dat geloof je toch niet, hoop ik.’

‘En waarom niet? Ben ik soms minder dan andere meisjes?’ vroeg Henrike met iets koppigs in haar stem.

‘Dat niet. Natuurlijk niet. Maar ik heb langer in de wereld rondgekeken dan jij, meisje. Het komt echt alleen in sprookjes voor: de prins met een doodgewoon meisje.’ Bijna had Paula gezegd ‘de prins met Assepoester’, maar ze hield dat bijtijds binnen. Ze wilde niet dat haar nichtje zich minderwaardig voelde.

‘Hij is geen prins,’ antwoordde Henrike kortaf.

Paula zweeg. Was haar nichtje zo naïef?

‘Ik hoop niet dat jij je te veel door je gevoelens laat leiden,’ zei ze

bezorgd. ‘Geloof me nu maar, dergelijke jongens zijn niet serieus als ze iets met een dienstmeisje beginnen. Je moet gewoon verstandig zijn en hem niet aanmoedigen.’

‘Aanmoedigen? Ik zou niet weten hoe dat moet.’

Dat gaf nog enige hoop, dacht Paula. Ze had echter het idee dat ze beter kon hopen op het gezonde verstand van de jongen in kwestie dan op nuchter nadenken van Henrike.

Toen haar nichtje die avond was vertrokken, praatte ze er met haar man over.

‘Ze gedraagt zich echt als een dorpsmeisje in de stad. Het is alsof ze absoluut niet verder denkt dan het moment.’

‘Nou, op mij komt ze over als een nuchtere meid die niet snel haar hoofd verliest,’ zei oom Gerard geruststellend.

‘Trouwens, we hoeven die jongen ook niet direct als de grote boef te zien. Misschien is hij wel echt een beetje verliefd op haar. Daar is niets op tegen. Hij weet door zijn opvoeding, dat er niets van kan komen.’

Dat was natuurlijk wel zo, dacht Paula enigszins gerustgesteld. Trouwens, wanneer waren die twee in de gelegenheid om samen te zijn.

Daarin vergiste ze zich echter. Het gebeurde regelmatig dat de dokter en zijn vrouw ’s avonds weg waren. Meestal zat Henrike dan bij Marga in de keuken. Ze verstellde iets aan haar kleding of las in een boek dat ze van Marga leende. Romantische verhalen, waarin het arme meisje en de prins van haar dromen elkaar op het laatst in de armen vielen.

‘Je moet niet alles geloven wat er staat,’ had Marga haar gewaarschuwd. ‘Want hoe het verdergaat met die twee, staat er niet.’

Henrike dacht dat de verhalen dan misschien niet helemaal naar de werkelijkheid waren, maar dat belette haar niet te dromen.

Op een keer toen ze op weg was naar haar zolderkamer, opende August zijn kamerdeur en wenkte haar binnen. Ze aarzelde, schudde dan het hoofd en liep snel verder. Eenmaal boven stond ze even higgend met haar rug tegen de deur. Het was tante Paula’s waarschuwing die haar door het hoofd was geschoten. Aan de andere kant, misschien verknoeide ze op deze manier haar kansen. Toen ze net in bed lag, ging de deur plotseling open en stond August op de drempel. Ze ging haastig zitten. ‘Wat kom je doen?’

‘Gewoon maar wat praten.’

Hij ging ongedwongen op de rand van haar bed zitten en begon inderdaad te vertellen. Hij had het over grappige voorvallen en na korte tijd begon Henrike zich te ontspannen. Het viel haar absoluut niet op dat hij haar niet aan het woord liet komen en nergens naar vroeg. Ze vond het wel gemakkelijk zo en realiseerde zich niet dat hij ’t alleen over zichzelf had. Toen hij opstond, haar een kus op de wang drukte met de opmerking ‘Ik kom nog weleens terug’, was ze tot haar eigen verbazing een beetje teleurgesteld. Ze vertelde zichzelf dat het prima was op deze manier. Datgene waar tante Paula zo bang voor was, namelijk dat hij misbruik van haar zou maken, kwam kennelijk niet in hem op. Hij zocht alleen wat gezelligheid, waarschijnlijk omdat hij alleen thuis was. Ze hoopte dat hij inderdaad nog eens terugkwam.

En dat gebeurde ook. Alleen verliep het toen anders.

Op een avond, enkele weken later, het was inmiddels april, kwam hij opnieuw op de rand van haar bed zitten en praatte zo mogelijk nog drukker dan de vorige keer. Hij maakte er gebaren bij en raakte haar af en toe als terloops aan.

Opeens dacht Henrike dat hij misschien had gedronken. Ze schoof wat bij hem vandaan.

‘Luister eens...’ begon ze.

Hij greep haar plotseling bij de schouders. ‘Goeie hemel, dacht je dat ik gekomen was om naar je te luisteren. Ik wed dat je wel beter weet.’

Hij drukte zijn lippen op de hare. Er flitsten allerlei waarschuwingen door Henrikes hoofd. Maar ook dat er misschien een kans was dat hij... ‘Ben je echt verliefd op mij?’ vroeg ze fluisterend.

Hij lachte, ze zag zijn ogen schitteren in het halfdonker. ‘Natuurlijk ben ik dat, liefje. Al een hele tijd, dat weet je immers. Vergeet nu alles maar.’

Het gevaar lag niet zozeer in de kracht van de aanval, maar meer in de zwakte van de verdediging. August wist dit heel goed, want toen hij later zijn kleren in orde maakte, zei hij: ‘Je wilde dit net zo graag als ik, is het niet?’

‘Misschien wel. Maar ik denk niet dat het verstandig was.’

Hij grinnikte. ‘Wat is er voor lol aan om je verstand te gebruiken.’ Hij kuste haar luchtig op de wang en verdween met opnieuw de

opmerking: 'Ik kom nog weleens terug.'

Henrike was er zeker van dat hij dat zou doen, en ze wist even zeker dat ze hem niet zou weigeren. Zijn gefluisterde complimentjes dat ze mooi was, zou ze nog weleens willen horen. Een dergelijk uur samen zou ze opnieuw willen meemaken. En stel dat hij nog verliefder werd, dan zou hij haar niet meer kunnen missen. Maar op een keer zou ze hem weigeren en hem zeggen dat ze eerst wilde trouwen.

August kwam inderdaad nog enkele keren, maar toen leek het nieuwtje er voor hem af. Henrike weet zijn wegblijven aan het feit dat zijn ouders in die tijd zelden een avond weg waren.

Toen ze zich realiseerde dat haar ongesteldheid uitbleef, wist ze niet wat te doen. Zo had ze het niet gewild. Ze was juist van plan geweest August de volgende keer te weigeren. Ze zou het voorlopig voor zichzelf houden, besloot ze.

Er ging een week voorbij. Toen vertrokken de dokter en zijn vrouw op een avond naar de schouwburg. Henrike was op haar kamer. Ze was vastbesloten, als August kwam, deze keer niet toe te geven. Hij kwam inderdaad, keek verbaasd en vroeg: 'Waarom lig je niet in bed? Ik kan niet lang blijven. Cynthia komt in de loop van de avond thuis en ik wil niet dat ze iets vermoedt.'

'O nee? Mag ik vragen hoelang je hetgeen er tussen ons is geheim wilt houden?'

'Tot in lengte van dagen,' zei hij achteloos.

'Dat kun je vergeten. Ik verwacht een kind,' flapte ze eruit. Ze had dit zeker niet op deze manier voor zijn voeten willen gooien, maar zijn nonchalante manier van doen verontrustte haar. Hij bleef haar aankijken, maar het ontging haar niet dat hij een eindje bij haar vandaan schoof.

'Wat ga je daaraan doen?' vroeg hij.

'Doen? Niks. Ik neem aan dat we gaan trouwen.'

Hij schoot in de lach, en dat bracht haar nog meer van streek dan een botte weigering gedaan zou hebben.

'Dit kun je onmogelijk serieus menen. Ik studeer voor arts en jij bent een dienstmeisje. Tjonge, mijn vrienden zullen dit de mop van het jaar vinden.'

'Waarom kwam je hier dan steeds?' vroeg ze kleintjes.

'Om iets wat jij net zo graag wilde als ik.'

'Maar wat moet ik dan doen?' Ze probeerde uit alle macht haar

stem in bedwang te houden.

‘Het enige wat ik kan doen, is jou wat geld geven. Dan kun je contact opnemen met iemand die je ervan af helpt.’

‘Weet je dat het jouw zoon of dochter is die ik bij me draag?’

‘Zo zie ik dat niet. Ik ben bovendien pas twintig, dus veel te jong voor het vaderschap.’

Zoals haar eerder was gelukt, drong Henrike alle gevoelens van teleurstelling en angst naar de achtergrond en liet alleen de woede toe.

Ze stond op, zodat hij naar haar omhoog moest kijken.

‘Jij bent verantwoordelijk voor dit kind,’ zei ze kalm.

‘Hoe weet je zo zeker dat het van mij is. Ik heb wel enkele vrienden die willen verklaren dat ze jou ook een bezoekje hebben gebracht.’

‘Is dit jullie gebruikelijke manier om verantwoordelijkheden uit de weg te gaan?’ vroeg ze ijzig.

Hij stond nu ook op en schuifde naar de deur. ‘Hoe dan ook. Je weet mijn aanbod. Meer kan ik niet voor je doen.’

Op dat moment sprong ze op hem af. De aanval kwam zo onverwacht dat hij zijn evenwicht verloor en half op het bed viel. Henrike bewerkte hem met haar vuisten, die krachtig waren geworden door het vele handwerk.

‘Smeerlap. Denk maar niet dat je er zo van afkomt,’ siste ze.

Hij verweerde zich, maar door haar woede was ze sterker dan hij, en ze wist niet wat er gebeurd zou zijn als de deur niet was opengegaan. Het was Cynthia die op de drempel stond. Ze keek naar de twee mensen die vechtend op het bed lagen en wilde eerst haastig de deur weer sluiten. Maar toen zag ze bloed uit haar broers neus druppelen.

‘Wat doen jullie?’ vroeg ze.

Henrike kwam overeind en stond met fonkelende ogen voor haar. Cynthia deed onwillekeurig een stap achteruit.

‘Ik wijs je broer op zijn verantwoordelijkheid. Ik verwacht namelijk zijn kind.’

Cynthia hijgde even. ‘August, is dat waar?’

Haar broer was gaan zitten en depde zijn neus met de punt van het laken.

‘Dat beweert zij, maar wat is het woord van een dienstmeisje waard, vraag ik je. Goed, wij hebben enkele keren wat plezier

gemaakt, maar zij wilde dat net zo goed als ik. Wat blijkt nu, ze heeft het erop aangestuurd. Ze wilde namelijk met me trouwen. Ooit zoiets belachelijks gehoord?’ Hij bukte net op tijd toen het stenen zeepbakje zijn richting uitvloog en in stukken op de vloer uiteenspatte. August begon nu naar de deur te lopen. Hij zei: ‘Degene die met jou wil trouwen, moet wel totaal wanhopig zijn. Ik ben nog nooit zo’n feeks tegengekomen.’ Hij glipte door de deur en was verdwenen.

Henrike was op de rand van het bed gezakt en staarde verwezen voor zich uit.

Medelijdend zei Cynthia: ‘Ik had je zo gewaarschuwd dat je hem niet serieus moest nemen. Je kunt toch niet echt hebben gedacht dat hij met je zou trouwen?’

‘Ik had in elk geval niet gedacht dat hij me als oud vuil zou behandelen,’ zei Henrike bitter. ‘Wat moet ik nu doen?’ vroeg ze.

‘Je kunt nu nog blijven werken, zodat je nog wat geld verdient. In die tussentijd komt er misschien een oplossing.’

‘Welke? Bedoel je in de vorm van een of andere armoedzaaier die hard op zoek is naar een vrouw, en een kind van een ander dan maar op de koop toe neemt? Ik denk er niet aan. Ik wilde iets beters, snap je?’

Cynthia fronste. ‘Het spijt me dat ik het zeggen moet, maar dan ben je wel verkeerd gestart.’ Ze liep naar de deur. ‘Vertel het voorlopig aan niemand. Ik zal eens nadenken.’

Henrike betwijfelde echter of dit nadenken iets zou opleveren. Cynthia had niet gezegd dat ze met haar broer zou praten. Trouwens, wat zou dat oplossen? Ze wilde hem niet eens meer. Toen hij die opmerking maakte over zijn vrienden, was er iets in haar versteend. Ze kon zichzelf wel slaan, omdat ze zo goedgelovig was geweest. Verliefd, het mocht wat. Zij was verliefd geweest, maar hĳ niet. Ze zou dergelijke gevoelens in elk geval nooit meer toelaten. Maar, ze liet het er niet bij zitten. Ze zou wraak nemen, en als het niet op korte termijn was, dan later.

HOOFDSTUK 3

Henrike bleef de eerste tijd gewoon haar werk doen. In tegenstelling tot eerst ontlipe ze August zo veel mogelijk. En hijzelf deed ook geen